

ճագ տըր: Մէմէքէթէնին եօգարը ճի-
հէթ յինտէքի թօրադ, աշաղքի գըթա-
սը թօրադընտան գուրու օրուպ, հէր
թարափտան տա գօլալճա կիտիլիպ կէ-
լինիեօր:

Թիւրքիէր շիմտի քիւլլիքէթլիճէ
օլարադ Թուհաւտան կէլմէեօրլարի նէհր
իւղէրինտէ թէք պիր տուպա ինչա
իթմէեքէ էլլիթիքէք գաւար էտէվաթ-
լարը օլմաթըք կիպի, պու կիպի բէք
չօդ չէլլէրտէն տէ մաճրուս տըրլար:

(Տէյլի Նիուզ)

Իպրայիլ, 3 մայիս

Պու կիւն պուրատա վուգու պուլան
չարգաճը մուհարէպէսին պէր վէճհի
զիյր նաղչ ու պէեան իտէրիւմ. շէյլէ
քի Օսմանլը տուպասը, Մալինտէն
կէլտիքիէր հալտէ սաաթ օն պիր րատ-
տէլէրինտէ Իպրայիլին էօնիւնտէն
կէլտիլէք:

Բուսլարըն Պարպօլուն եօգարըքնտա
նէհր իւղէրինտէ հէնուգ պաթարե-
լարը պուլունմաթըք, անճագ շէհրին
ճիվարընտա օլան գըշալարտա իքի
բարէ սահրա թօրլարը վար իտի: Պու
իքի թօրու ետրլէշտիլիպ, Թիւրքիէր
տուրտուլմաթ իլլին էվլէլա գուրու
սըզը արթըլար. Օսմանլը տուպալարըն-
տան շէտիտէն մուգապէլէ օլունտու:
Պունտու իւղէրինէ Բուսլար թօրլարը-
նը Բուս գօնօլօրու վէքիլինին խանէսի
իւղէրինէ չըգարըք օրատան տիլէշ
պաշլատըք: Պիր գարը թէլէք օլուպ,
իքի նէքիէր տէ էրքէք չօնուգ եանտը:
Բուսլարըն պիր կիւլլէսի Օսմանլը տու-
պալարընտան պիրիսինին կիւլլէրթէսի-
նէ թէսաաթիլ իլլէտի: Էյլէ վաղթի
մէղըլար տուպալար նէհրտէն եօգա-
րըքա տօղրու հարէքէթլէ կէրի չէ-
քիլտ: Էլէր իսէ տէ, էյլլէտէն սօնրա
ավտէթ իտիպ, Իպրայիլ էօնիւնտէ եօ-
գարը աշաղք օլթա վուրտուլար. ֆա-
գաթ պու տէֆասընտա կիւլլէ արմա-
սըլար: Էյլլէտէն սօնրա սաաթ տէօրթ
րատտէլէրինտէ Իպրայիլին սէվահիլին-
տէ տուրան Դաղագ. աքըրլէրի իլէ
գարչը գըբըտա պուլունտան Օսմանլը
ասաքիլի պէյնինտէ շէտիտ պիր թիւ-
ֆէնիլ մուհարէպէսի վուգու պուլտու:
Պու կիճէ Բուսլար Պարպօլտան տէօրթ
տանէ պէյլիւք չարտա թօր կէթիլի-
ճէքիլէ, վէ նէհրէ նաղըր պիր պա-
թարեա ինչա խտէճէքիլէ տիր:

(Տէյլի Նիուզ)

—Միկարօ զաղէթալընտ օգուն-
մուշ տուր:

Պահիլլէիլէ տայիր օլան տալար-
տա ալէսալիլլէ կէօրլէլտիլ իւղրէ,
պաշլըճա գապահաթ սահիպէսի, եա-
նի գարը մահըմէյէ կէլլէլիպ. գա-
պահաթ սահիպէսինին հէմ թէօհմէթի
եանի մաշուգը եալըքը պաշլընա մահ-
քէմէեքէ կէլլիպ, կէրեք միւտտայիլի
ուսմանիլին, վէ կէրեք նաւուսընը քիւ-
լէնին գարընըն գօնաթ թարափըն-
տան թայիլին օլունտան ալօգաթըն ի-
ֆատտէսինի տիլէր:

Իլլէթ պու քէրէ Բարիսին մահըն-
մէյի ճէղալէսինտէ պիր տալատա
պու հալ միւշահէտէ օլունմուշտուր:
Իլլպու տալտեք ալան, Հէյրի Բէթ-
թէն նամ մէշուր բիանիլթ տիր: Միւ-
սիւ Բէթթէն, 1868 տէ Տէրիսատտէթ-
տէ պուլունտուլու միւտտէթճէ, աս-
լէն իթալեալը օլուպ զալէթլէ կիւ-
ղէլ վէ երիլիմի իքի եալընտա պու-
լունտան Պէթթիլիս-Մարիա-Թիւլիա Բէ-
լէլիլին իսմինտէ պիր գըզ իլէ իւն-
սինէթ բէյտա իտիպ, պիրլէքտէ Բա-
րիսի կիտէլլէր, վէ սօնրատան տիւն-
եաաա չօնուգըլարը կէլտիլինտէ, նի-

զամէն նիքեալարը իճրա օլունտու:
Ֆէրտասը սէնէ մարտ ալընտա միւսիւ
Բէթթէնին լա Պահէթ սօգաղընտա
իւքեան իթտիլի խանէեքէ, հէնուգ Բա-
րիսի կէլլիլ օլան երիլիլի պէշ եալըն-
տա միւսիւ Պլան իսմինտէ պիր ալէլ-
գալը կէլլիպ, խանէսինտէ միւղիգա
թանգիմի (արմօնի) տէրսի ալմաեա ար-
գուսի օլունտուլու պիրիլիլ: Միւսիւ
Բէթթէն ճէվապընտա միւղիգաեա եէ-
նի պաշլամըշ օլունտա տէրս վիլմէ-
լիպ, միւղիգատա խալլիճէ իլլէլլէմիշ
օլունտա տէրս վիլիլ օլունտուլու
պիրիլիլ իսէ տէ, զէվէսի, պու տէ-
ֆալըք վէ միւսթէնա օլարադ արմօ-
նի տէրս վիլմէսինի իպրամիլլէտիլին-
տէն միւսիւ Բէթթէն տալիս նիհաեքէթ
րաղի օլուր:

Իլլէթ պու սուրէթլէ միւսիւ Պլան
միւսիւ Բէթթէնին շալիլարտի, վէ ա-
րասը չօգ սիւրմէլիպ էվլին տօթթ ու-
լուր. վէ սայ քի հէր կիւն էվտէ եէր
իլէր գալգար իտի: Միւսիւ Բէթթէն
էեալէթլէրէ տէվրէ չըգարըքնտան
չօգ տէֆա խանէսինտէ պուլունմաթ
իտի: Պու սէպէպտէն կէնճ շալիլ-
տի, մատամ Բէթթէնին, գըզ գարըն-
տալընըն վէ պուլունտան վալիտէլէրինին
թէքիլիլիլ տօթթ ու օլունտու:

Մէրգուլ մէլիգալը միւհէնտիս
զապիլթանընտան օլուպ, միւտտէթի
թէքիլիլ օլունտուլուտան իսթիֆա իթ-
միլ, վէ զէնիլլիլլի սաեքսինտէ իսթէ-
տիկի կիպի սէրպէսթ էօնիլ կէլիլլէք
իւղրէ Բարիսի կէլլիլ իտի:

Խանէսինտէն եէրաք պուլունտա
միւսիւ Բէթթէնին պաշլընա պիր թա-
գըմ ֆէլաթլէրի կէլմէսինտէ սէպէպ
օլմուշ տուր: Միւտտիլլէ յուլիս ա-
լընտա իճրայիլ սանաթ իլլին Լօնտա-
եա կիտիպ Դօլըն Կարտըն թէթթթ-
սընտա գօնաթ վիլմիշ, վէ մէղըլար
թէթթթթտա էհալլէտէն կէօրալիլիւ
հիւսնի գապուլիլէթ իւղէրինէ, Լօնտ-
աաա ալթը հաթիթա զիեաաթ գալ-
մաեա մէճպուր օլմուշ տուր: Պու սը-
րատա միւսիւ Պլան էվլէլիլ կիպի
մատամ Բէթթէնին խանէսինտէ սըգճա
կիտէր վէ հէր նէ վաղըթ կիթիլ, մա-
տամ Բէթթէն իսթիլի պաշլ տիւղիլլին
օլուպ օլմաթըքնա պազմաեաաադ,
մէրգուլու եալընըքնա գապուլ իտէր
իտի: Հաթթա պիր կիճէ սաաթ 11
պուլունտա վուրմուշ օլունտուլուտան,
պէպէմէ գըզ, ծալթուն գաբուսունա
վուրմաեաաադ իլլէրի կիրէր, վէ մա-
տամ Բէթթէն վէ գօնապըն շալիլ-
տի, ուսթա իլէ շալիլտա պէյնինտէ
գարաղաշտըքնա մուգալլէնին խա-
րիճիլտէ տիլլէր պիր արմօնի տէրսի
ալմաթ իւղրէ օլունտալարըն կէօրիլ:
Իլլէթ պու մէրքէգտէ իքէն, միւսիւ
Բէթթէն ալտէթ իտէր, վէ պաղը թա-
պիլ տուլլալարըն թահիլիլ իլէ յու-
լիս ալընտա Տէօլլտէ ուֆաթ պիր եա-
ղըք խանէ քիւրալեալ գարընըն օ-
րաեա նաղ իտէր: Միւսիւ Պլան անի-
տէ արգալարընտան եթիլիլիպ, Տէօլլ-
տէ պիր օտա քիւրալմաթ իսթէր, վէ
կիւեա օտա պուլունտալարըն պէեան
իլէ, միւսիւ Բէթթէնին խանէսինտէ
պիր օտա իսթէր, վէ նիհաեքէթ պու-
լունտանին հուսուլլին մուգալլէթա
օլունտու:

Կէլլէն սօն պահարտա միւսիւ Բէթթ-
թէն Պրանտանըն էեալէթլէրին տէվրէ
չըգըպ, պու էսանտէ միւսիւ Պլան,
կէլլէն իլը պահարտաքի կիպի մատամ
Բէթթէն իլէ թէքիլիլիլիլ իւնսինթ
բէյտա իտէր: Միւսիւ Բէթթէն, զէվ-

ճէսինին պու հալինտէն խապէրտար
օլունտուլու հալտէ, թէքար ալտէթ ի-
տիպ, միւսիւ Պլան իլէ շէտիտ պիր
միւ քեալէմէտէ պուլունտու, վէ օլիս
իւրապընտան վուգու պուլունտա պաղը
իւսհգըգաթ իւղէրինէ սեպտեմբեր ալը
նիհալէթլէրինտէ գարընըն պօշամաթ
իլլին արգըհալ վէրիլ: Վէ արգըհալը
գապուլ օլունտաադ, չօնուլու մու-
վաթգաթ սուրէթտէ քէնտիլինէ թէս-
լիլ օլունտուպ, զէվէսինտէ տէ, մուհա-
քէմէ պիթէնէ գաւար վալիտէսի խա-
նէսինէ կիթմէեքէ րուխսաթ վէրիլիլ:
Մէղպուրէ վալիտէսինին խանէսինէ
կիթմէեքէ րաղի օլուր վէ պու սըրատա
միւսիւ Պլան օրաեաաա կիտիպ մատամ
Բէթթէն իլէ էվլէլիլ իւնսինէթիլին
տէվմա իտէր: Վէ պիր արա մէղպու-
րէյի վալիտէսինին խանէսինտէն ալըպ,
քիւրալմաթ օլունտու տիլլէր պիր խա-
նէտէ պիրլիլտէ իգամէթ իտէրլէր:
Պու արա միւսիւ Բէթթէն ալտէթ ի-
տիպ, գարընըն իլլին ֆահիլէ տիր տէ-
յի հիւքիլմէթէ արգուհալ վէրիլ, վէ
մաշուգ վէ մաշուգաեք արաեք պուլ-
մաթ իլլին էօթէ պէրլի մէմուրլար չը-
գարընըպ, իթալիլտա կիթմէք իւղ-
րէ օլան մէրգուլունըն բըրթըլարը Լի-
սիլլէն բաթալիլտէնտա զապիլ օլուն-
տու, վէ պու սըրատա օլիս գօմի-
սէրի, միւսիւ Բէթթէն իլէ պէրապէր,
զէվէսինին պուլունտուլու խանէեքէ
կիտիպ, զէվէսինին իլէ մաշուգըն պիր
օտա տէրունինտէ պուլունտա:

Միւսիւ Բէթթէն միւսիւ Պլան կէօր-
տիլինտէ, մէրգուլ, (միւսիւ Պլան)
«էվլէթ, պէնիլ, չարգըն, մատամաեա
արգաաաա օլմաթ իլլին պուլունտա կէլ-
միլլիլ, զիւրա Բարիլտէ եապանը օլ-
տուլունտան, պիր գալղուգա միւհիլաճ
տըր» տէր վէ օլիս մէմուրլունը իլէ
հալլէթտէ գալուն մաեքէթի մէվմուտը-
նը սէլալմաեաադ, կիտիպ քէմալի թէ-
վաղու իւղրէ վէ գօնապընէն էօնիւնտէ
մատամ Բէթթէնին էլլին էօթէր. պու
սըրատա մատա Բէթթէն, մաշուգընա,
«բէնիլտէն գալ պէնտէ պու ալալմա
կէլիլ պուլունտուլու սէնի, տէր:

Բօլիս գօմիլտէր տէրհալ մատամ
Բէթթէնի իսթիլիլաթ իթմէք իսթէր
իսէ տէ, մէղպուրէ եօրիլունըքնը պէ-
հանէ իտէրէք, մուգալլէթաթ իթ-
մէլ, Ֆէրտասը կիւնիլ օլիս գօմիլտէ-
րի, իսթիլիլաթ իթմէք իւղրէ մատամ
Բէթթէնին խանէսինտէ կէլտիլիլտէ, միւ-
սիւ Պլանը, օրատա պուլունտա: Իլլէթ իլ-
լէր պու մէրքէգտէ իքէն տալմաեա գը-
եամ օլունտուլու տուր: Նաթըլ քի եօքա-
րըտա սէյլէտիլ, մահըմէեքէ միւսիւ
Պլան եալընըքնա կէլմիշ տիր: Մատամ
Բէթթէն զայալ օլմուշ օլուպ, կէօրիլ-
նիլ քի Պրէսիլլէ գալմաթ տըր:

Մահըմէ պիր չօգ շահիտ, մէսէլա,
պիր պէսէմէ, պիր ալճը գարը, վէ
տիլլէր պիր գաաթըն տիլլէթիլ տիր:
պուլունտա, պալէատէ նաղ իթտիլիլմիլ
հիլլէեաեքիլ թէմալիլ իլէ թաաաթ իթ-
միլլէր տիր:

Մահըմէ, մատամ Բէթթէնի շը-
եապտան տէօրթ ալ մահպուլիլտէթէ,
վէ միւսիւ Պլանը տալիլ պիր ալ մահ-
պուլիլտէթէ վէ 100 ֆրանք ճէղալի
նաղտիլէ հիւքմ իթմիլ տիր:

(Տէրքար օլան շիտէթի լիւգուլունա
միլլիլ վիւքէլալիլ ֆիլաթ վէ միւլլէրիլիլ
քիւրմ վէ սայլիլլէն հայալանաթ թօրա-
մատաաա տայիր մաղաթ լալիլ սաաաթթ-
ուգմատան շէրիլիլիլ օլունտալուն
պուլունտուլու ալլին սուրէթ իթմիլ)

Աաղաթ լէվալիլիլ հարալիլտէն պի-

րի, վէ պէլլէր պիրինիլիլ, թօր վէ մու-
հիլմաթ, վէ հէր նէվիլ լէվալիլաթը
ասքըրիլէնէ միւղթալի հայալանաթըն
միւսարաաթէն թէտարիլիլ մատտէսի
օլարադ, չու օրալըք թօրու ասաքի-
րի շահանէ իլլին թէտարիլիլ լիւգուլու
կէօրիլլէն հայալանաթըն խարիճտէն
սիւրաթլիլ թէտարիլիլ ու թէհիլլէսինէ
վաթթ ու հալ միւսալիլտ օլմաաաթընա,
վէ պէյլէ պիր զէմանը իհիլիլտաճտէ
պիրիլլէթ պէնտէկիտան սաաաթաթ-
նիլանըն համիլլէթի ֆըթիլիլլէրի իճա-
պընճա արապա հայալանաթըն մալի
իթթիլիլ թէք ու իթա իտէճէքլէրի
միւսիլլէթ պուլունտաաթընա պինաէն է-
հէմիլլէթ ու միւսթաճիլիլլէթը միս-
լահաթ ճիլլէթի իլէ պիրիլլէթ մէն-
սուպ վէ մաղուլ վիւքէլա վէ վիւղէրա
վէ մէմուրիլիլ իլմիլէ վէ ասքըրիլլէ
վէ գալմիլլէնն ալըրալընտան կէրէք
չիթթ վէ կէրէք թէք նէ գաաաթ ա-
րապա հայալանաթը վար իսէ, քեալիլլէն
վէ սէրիլլէ թօրալթտըրլիլաթ գարա-
րը ալ իթթիլաաթընտան օլարադ, պու
իլլէ պապը Մէրաքէրիլ թահիլաթ գօ-
միլիլտէն րէյիլիլ միլլիլիլա սաաաթթ-
լու էմին բալա մէմուր իտիլլիլ, վէ ա-
լընճաաթ հայալանաթ մուգապիլլիլտէ
պիրիլ մաղաթ ուլ ու խապէլիլ իթա-
սը, վէ ալլէ էսաթիլ թանգիլ օլուն-
տաաթ տէֆթէրին նէլլ ու իլանը տա-
լիլ մուգարըք պուլունտուլու օլմաղլա,
իլլաթ գարաթ գաթիլ մալիլմա օլմաթ,
վէ իսթէնիլլէճէք հայալանաթըն պի-
լա թէլլիլ թէսիլմա ու իթաաթնա
միւսաաաթ զըլլէմաթ իւղրէ բալալիլ
միւսիլլէթիլլէ սուրէթիլ մէմուրիլլէթիլ-
նի միւպէյիլլին իլլաթ պուլունտու
թէսիլլիլ ու իթա զըլլէտը:

ՎԱՆՏԱՆ ՄԷԲԹՈՒՊ
Վան 27 մարտ 1877

Էֆէնտի,
Մուշի առաջնորդ. Գեր. Գրիգորիս
վարդապետ Ալէքսանդր եկա Վան
և մի քանի օր այս տեղ մնալէ յետոյ՝
մարտ 24 ին մեկնեցաւ գնաց Էջմիածին
եպիսկոպոս ձեռնադրուիլ. Դեռ մի
քանի շաբաթ հազիւ անցած է որ
Մուշի մէջ կատարուած սարսափելի
հարստահարութիւններ լոյցինք: Արդ-
չը գիտեմք թէ Դեր. Գրիգորիս վար-
դապետ որ իւր հարստահարուած ժո-
ղովուրդ կը թողու և կերթայ Էջմիա-
ծին, ինչ ապահովութիւն ստացած է
նոցա նկատմամբ. միայն սաչափ իմա-
յանք որ այդ մասին մի քանի Բալթիկներ
գրեր է այս տեղ Վանի կուսակալին:

Այս շաբաթ կարեւոր լուրեր չու-
նիմ Ձեզ Վանէն հաղորդելիք: Մա-
նաաաթ որ այս տեղ հրապարակին
վրայ սուտեր շատ կը պտտին և շուտ
կը տարածուին, լուրերն ստուգելի
գիւրիլն միջոցներ չը լինելով. ուստի
ես ալ չեմ ուզեր չը ստուգած լուր
հաղորդել Ձեզ: Մի քանի օրէ առաջ
կասէին թէ Թուրքիայի և Ռուսիայի
մէջ պատերազմ հրատարակուած է և
կ. Պօլիսէն ալ հեռագիրով պաշտօնա-
պէս ծանուցուած է այս տեղ: Մի քա-
նի օրէ յետոյ ալ ելան տարածել թէ
Էաղարաթիւն հրատարակուած է:
Այսպէս ամեն օր, ամեն վայրկեան
քմածին լուրեր կը տարածուին այս
տեղ որը շատ անգամ կը յուզեն ժո-
ղովուրդին միտը: Կերեւի թէ այդ
մատանջ լուրեր հնարողներն նոքա
են որք կը շանան պղտոր ջուրի մէջ
ձուկ որսալ Բայց արդի Վանի
կուսակալին օրով այնպիսի աւարառու-
թիւններ չեն կրնար լինիլ:

